

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 520/2023-14

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a sudcov Ladislava Dudíťa (sudca spravodajca) a Libora Duľu v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa obchodnej spoločnosti **CIMBALÁK s. r. o.**, Duklianska 17A, Bardejov, IČO 36 473 219, zastúpenej Mgr. Petrom Hargašom, advokátom, Košická 56, Bratislava, proti uzneseniu Okresného súdu Bardejov č. k. 1 Cb 37/2019 z 25. mája 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 13. augusta 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy uznesením Okresného súdu Bardejov (ďalej len „okresný súd“) č. k. 1 Cb 37/2019-1602 z 25. mája 2023 (ďalej len „napadnuté uznesenie“). Sťažovateľ navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie. Zároveň žiada o náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že žalobca Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky (ďalej aj „žalobca“ alebo „ministerstvo“) sa žalobou proti sťažovateľovi ako žalovanému domáhal zaplata sumy 115 334,81 eur s príslušenstvom, paušálnej náhrady spojenej s uplatnením pohľadávky vo výške 40 eur a trov právneho zastúpenia. Okresný súd rozsudkom č. k. 1 Cb 37/2019-1401 z 24. novembra 2021 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) žalobe vyhovel a žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu. O odvolaní sťažovateľa rozhodol Krajský súd v Prešove (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom č. k. 6 Cob 29/2022-1533 z 20. decembra 2022 tak, že rozsudok okresného súdu potvrdil a žalobcovi priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

3. Následne okresný súd uznesením č. k. 1 Cb 37/2019-1556 z 2. marca 2023 (ďalej len „uznesenie z 2. marca 2023“) zaviazal sťažovateľa nahradiť žalobcovi účelne vynaložené trovy prvoinštančného a odvolacieho konania vo výške 10 131,70 eur. Sťažovateľ podal proti uzneseniu sťažnosť, o ktorej rozhodol okresný súd napadnutým uznesením tak, že ju zamietol. Zároveň priznal žalobcovi trovy sťažnostného konania v plnom rozsahu.

II.

Argumentácia sťažovateľa

4. Sťažovateľ nesúhlasí s obsahom unesenia z 2. marca 2023 ani napadnutého uznesenia, pričom je toho názoru, že okresný súd rozhodol o trovách konania na základe neodôvodneného právneho názoru, ktorý ničím nepodložil a nevysvetlil, hoci sťažovateľ riadne namietať neodôvodnenosť priznanej výšky náhrady trov súdneho konania.

5. Podľa názoru sťažovateľa okresný súd neposúdil dve roviny náhrady trov konania. V prvej rovine ide o nerešpektovanie nálezov ústavného súdu a v druhej rovine o to, že žiadna suma z priznanej náhrady trov právneho zastúpenia nebude použitá na pokrytie výdavkov žalobcu. Jeho právny zástupca v prípade jej nepriznania nemá žiadny nárok na jej zaplatenie proti žalobcovi.

6. Podľa sťažovateľa okresný súd neposúdil účelnosť vynaložených trov konania s ohľadom na nález ústavného súdu č. k. II. ÚS 78/03-29 z 9. septembra 2004 a nález ústavného súdu č. k. IV. ÚS 84/2014-31 z 23. mája 2014. V náleze ústavného súdu č. k. II. ÚS 78/03-29 sa vyslovene uvádza, že právo štátneho orgánu na právnu pomoc a právo na rovnosť v súdnom konaní nebolo porušené nepriznaním trov súdneho konania, pričom ústavný súd tvrdenie odôvodnil takto: *„I keď trovy právneho zastúpenia sa všeobecne považujú za účelne vynaložené trovy, v tomto konkrétnom prípade, keď Ministerstvo financií SR disponuje viacerými pracovníkmi, ktorí majú právnické vzdelanie, neexistuje dôvod na to, aby žalovaný využíval služby komerčného právnik.“* V prípade sťažovateľa okresný súd vôbec nereflektoval na skutočnosť, že na základe uvedeného nálezu sú náklady právneho zastúpenia štátneho orgánu v rozpore s odôvodneným a účelným vynakladaním finančných prostriedkov. V kontexte uvedeného nálezu dal sťažovateľ do pozornosti verejne dostupný organizačný poriadok ministerstva, z ktorého vyplýva, že súčasťou organizačnej štruktúry je aj sekcia práva a verejného obstarávania, ktorá plní úlohy v rámci svojej vecnej pôsobnosti v oblasti právneho zastupovania ministerstva a v súdnych sporoch.

7. Poukazujúc na už uvedené, ako aj na § 251 Civilného sporového poriadku, sťažovateľ uviedol, že ak tu neexistuje dôvod na to, aby štátny orgán využíval služby právneho zastúpenia (má vlastnú sekciu práva), tak tu neexistuje dôvod na priznanie náhrady trov právneho zastúpenia. Podľa názoru sťažovateľa navyše okresný súd neposúdil tú skutočnosť, že žalobca v danom spore nevynaložil žiadne náklady na ochranu svojich práv.

8. Sťažovateľ poukázal na zmluvu o poskytovaní právnych služieb uverejnenú v Centrálnom registri zmlúv, kde sa v článku IV bode 7 uvádza, že *„Advokát má nárok aj na tarifnú odmenu za zastupovanie klienta v súdnom konaní, a to vo výške klientovi priznanej náhrady trov súdneho konania; iná odmena (pozn. hodinová vo výške 99,- eur) za poskytovanie právnych služieb, ktorá patrí advokátovi podľa tejto zmluvy, sa o sumu tejto náhrady neznižuje.“* V danom prípade právny zástupca žalobcu fakturuje za právne služby hodinovú odmenu bez ohľadu na výsledok v súdnom konaní a plus má nárok na celú náhradu trov súdneho konania v rozsahu priznanom súdom. Ak súd

v súdnom konaní priznal nárok na náhradu trov súdneho konania, tak žiadne výdavky štátu na právne služby tým nebudú pokryté, pretože akákoľvek suma, ktorú súd vyčíslil, pôjde priamo na účet právneho zástupcu.

9. Ak tu teda existuje nárok na odmenu právneho zástupcu žalobcu odvíjajúci sa výlučne od rozhodnutia okresného súdu, ktorý má vedomosť o tom, že akákoľvek priznaná suma nebude použitá ani čiastočne na pokrytie výdavkov štátu, tak je priznanie akejkoľvek sumy náhrady trov právneho zastúpenia nevhodné, nedôvodné a neúčelné. Súčasne teda platí, že ak náhrada trov právneho zastúpenia nebude priznaná, tak štát právnomu zástupcovi nemusí nič platiť, a ak priznaná bude, tak aj tak si ňou štát nepokryje žiadne výdavky na právne služby, t. j. je nevhodné, aby bola priznaná žalobcovi akákoľvek náhrada trov súdneho konania, ktorá nebude pokrývať žiadne náklady na právne služby vynaložené štátom.

10. Na margo rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 435/2013, ktorým okresný súd v napadnutom uznesení argumentoval, sťažovateľ uviedol, že okresný súd toto rozhodnutie nesprávne aplikoval, keď v rámci rozhodovania vôbec neposúdil uvedené rozhodnutie v celom jeho kontexte. Sťažovateľ rovnako namieta nedostatočné odôvodnenie napadnutého uznesenia okresného súdu, ktorý sa podľa jeho názoru nedostatočne vysporiadal s argumentáciou uvedenou v sťažnosti. Pokiaľ okresný súd tvrdí, že nie je nutné na ňu odpovedať, tak bol povinný minimálne uviesť dôvody, prečo sa s danou argumentáciou nepovažoval za potrebné zaoberať.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

11. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) a práva vlastníť majetok (čl. 20 ods. 1 ústavy) napadnutým uznesením okresného súdu o trovách konania. Okresný súd mal podľa názoru sťažovateľa priznaním náhrady trov právneho zastúpenia a nerešpektovaním nálezov ústavného súdu postupovať svojvoľne, arbitrárne a nevhodné.

III.1. K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru:

12. Ústavný súd pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach týkajúcich sa trov konania poukazuje na svoju judikatúru, podľa ktorej rozhodovanie o trovách konania pred všeobecnými súdmi prislúcha zásadne týmto súdom. Ústavný súd preto iba celkom výnimočne preskúmava rozhodnutie všeobecných súdov o trovách konania. Problematika náhrady trov konania by mohla dosiahnuť ústavnoprávny rozmer len v prípade extrémneho vybočenia z pravidiel upravujúcich toto konanie, k čomu by mohlo dôjsť najmä na základe takej interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení zákona, ktorá by v sebe zahŕňala črty svojvôle (IV. ÚS 248/08, II. ÚS 569/2017). O arbitrárnosti (svojvôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natolko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

13. Na druhej strane je aj rozhodovanie o náhrade trov integrálnou súčasťou súdneho konania, a preto všeobecný súd pri poskytovaní súdnej ochrany podľa čl. 46 ods. 1 ústavy môže rozhodnutím, ako aj postupom predchádzajúcim jeho vydaniu, ktorý nie je v súlade so zákonom

(čl. 46 ods. 4 a čl. 51 ods. 1 ústavy), porušiť základné právo účastníka konania na súdnu ochranu (obdobne II. ÚS 56/05). Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je *ratione materiae* aj právo na rozhodnutie o trovách konania, resp. o náhrade trov konania v súlade so zákonom (Robins c. Spojené kráľovstvo z 23. 9. 1997).

14. Podstata sťažostnej argumentácie je založená na spochybňovaní samotného nároku žalobcu na náhradu trov právneho zastúpenia, pričom sťažovateľ poukazuje na rozhodnutia ústavného súdu, ako aj na skutočnosť, že žalobca ako štátny orgán disponuje vlastným právnym oddelením. Na podporu jeho argumentácie má rovnako slúžiť aj zmluva o právnom zastúpení uzatvorená medzi žalobcom a jeho právnym zástupcom. Ústavný súd však v danej súvislosti uvádza, že napadnuté uznesenie, ako aj uznesenie vyššieho súdneho úradníka, ktoré mu predchádzalo, sú procesnými rozhodnutiami súdu, prostredníctvom ktorých súd rozhodoval o konkrétnej výške účelne vynaložených trov právneho zastúpenia. Samotný nárok na náhradu trov konania (vrátane trov právneho zastúpenia) vznikol už meritórnymi rozhodnutiami okresného súdu a krajského súdu. Z obsahu týchto rozhodnutí napokon vyplýva, že identickou argumentáciou sa zaoberal krajský súd v odvolacom konaní. Sťažovateľ však rozhodnutia o nároku na náhradu trov nenapadol ďalšími dostupnými prostriedkami právnej ochrany. Z uvedeného vyplýva, že medzi obsahom napadnutého uznesenia a podstatou sťažostnej argumentácie abscentuje príčinná súvislosť.

15. Nadväzujúc na námietku o údajne nedostatočnom odôvodnení napadnutého uznesenia, ústavný súd poukazuje na svoju konštantnú judikatúru, v zmysle ktorej súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj právo účastníka konania na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia (napr. II. ÚS 209/04, III. ÚS 95/06, III. ÚS 206/07), t. j. na také odôvodnenie, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpoveď na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka konania na spravodlivý proces (m. m. IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva nevyžaduje, aby v odôvodnení rozhodnutia bola daná odpoveď na každý argument strany. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie kľúčový, vyžaduje sa osobitná odpoveď práve na tento argument (Georgiadis c. Grécko z 29. 5. 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. 2. 1998). Ústavný súd je preto toho názoru, že okresný súd zaujal k námietke sťažovateľa dostatočné stanovisko (bod 20 napadnutého uznesenia), keď uviedol, že v danej fáze konania je táto sťažostná námietka indiferentná.

16. Keďže ústavný súd je viazaný rozsahom a dôvodmi ústavnej sťažnosti a sťažostná argumentácia spočíva výlučne v spochybňovaní samotného nároku na náhradu trov konania, ústavnému súdu po preskúmaní obsahu napadnutého uznesenia nezostalo iné, než len konštatovať, že okresný súd rešpektovaním predošlých právoplatných rozhodnutí, ktorým žalobcovi priznal náhradu trov konania v plnom rozsahu, postupoval v súlade s aplikovateľnou právnou normou, preto sa nemohol dopustiť ústavou zakázanej svojvôle, a tým aj porušenia ústavou zaručených práv, ktoré sťažovateľ označil v ústavnej sťažnosti. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s názorom okresného súdu nestotožňuje, nepostačuje na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia. Vzhľadom na uvedené ústavný súd odmietol danú časť ústavnej sťažnosti podľa § 56

ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ako zjavne neopodstatnenú.

III.2. K namietanému porušeniu základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy:

17. Sťažovateľ porušenie základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy odvíja od porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Práve s ohľadom na argumentačné prepojenie oboch uvedených obsahových častí ústavnej sťažnosti nemohlo v dôsledku absencie porušenia základného práva zaručeného podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru dôjsť ani k porušeniu sťažovateľom označeného základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, a preto aj v tejto časti bolo potrebné ústavnú sťažnosť odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

18. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti v celom rozsahu bolo bez právneho významu rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľa obsiahnutých v petite jeho ústavnej sťažnosti, keďže rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. októbra 2023

Miroslav Duriš
predseda senátu